

NASJONALT HØRELÆRETREFF, BERGEN, 28-29/5 2015

ET SAMARBEID MELLOM HØGSKOLEN I BERGEN OG UNIVERSITETET SAMME STED

Hovedansvarlige: Rigmor Davidsen Titt og Petter Stigar (99 53 26 29)

PROGRAM

Torsdag 28/5:

- 1100: Ankomst. Registrering.**
- 1200: Lunsj.**
- 1300: Åpning.** Deretter presentasjon av hørelæreprogrammet "Orlando", ved professor John Leigh, Dresden.
- 1400: Diskusjon og spørsmål.**
- 1430-1500: Kaffe/te.**
- 1500-1700: Presentasjoner:**
- 1500-1530: Bengt Lundin:** Hear with your eyes – see with your ears.
- 1530-1600: Inger Elise Reitan:** Boks eller bro? Hørelære som utdanningsfag og som redskap i profesjonell musikervirksomhet
- 1600-1630: Ingunn Øye:** Gehørtreningskunnskap i instrumentale øvings-situasjoner.
- 1630-1700: Hilde Blix:** Lærebokstudie: en studie av måten lærebøker for nybegynnere på et instrument formidler gehørarbeid og tilegnelse av notekyndighet.
- 1800: Middag på Bryggeloftet**
- 2100: Konsert med Espen Berghs trio.**

Fredag 29/5:

1000-1030: Mastergradsforum.

Med bidrag fra Grete Vargeid og Bjarne Gustavsen.

1030-1130: Presentasjoner:

1030-1100: Petter Stigar: Gehørtrening i musikkteoretisk perspektiv.

1100-1130: Victoria Jakhelln: Veien til opptaksprøven.

1130-1200: Kaffe/te.

1200-1300: Presentasjon av utkast til nye nasjonale opptaksprøver i gehør og teori.

1300-1400: Lunsj.

1400-1530: Diskusjon av utkastet.

Debattinnlegg ved Christina Kobb:
Musikkhistoriens plass i opptaksprøven

1530-1600: Avslutning: Karrièreveier for fremtidige gehørpedagoger.

John Leigh and “Orlando” – A short presentation

Biography

John Leigh was born in Palo Alto, California where he received his first musical instruction in piano, cello and harpsichord (Margret Fabrizio, Stanford University). His college studies included general studies at the New School for Social Research and film production at New York University. He went on to study philosophy, psychology, and political sciences at the Freie Universität Berlin before he changed to study music at the Hochschule der Künste Berlin. Here he studied music education, piano, and music theory (diploma in music theory and piano, 1995). He earned his doctorate from the TU Berlin in 2010. Leigh was instructor of music theory in Berlin, Weimar and Dresden before in 2004 he received a professorship of music theory in Dresden. In Dresden he is the chairman of the Zentrum für Musiktheorie and has been developing the multimedia program *Orlando* with his research team since 2004.

Orlando

Orlando is a multimedia ear training program developed at the Hochschule für Musik Dresden. Its goal is to offer students the possibility to enhance their ear training skills outside of class instruction. Beginning as a support program for the college of music in Dresden, *Orlando* is now known and used at schools of upper learning in all German speaking countries. It is organized historically, includes an extensive glossary and incorporates the use of piano praxis and sight singing skills. Using exclusively original musical examples from historically esteemed composers, the program aims at the understanding of differing forms, genres and musical idioms. All of the music for *Orlando* was produced with acoustical instruments at the Hochschule für Musik Dresden to insure an adequate sound for the ongoing professional musician.

ONSDAG 28/5:

1500-1530: Bengt Lundin: Hear with your eyes – see with your ears.

Abstract:

My presentation is about...

...building your “inner ear”, your musical inner hearing, by writing down music. Melodies, simple compositions, counterpoint and harmony exercises, written down without the help of an instrument is an excellent method for ear training.

...the importance of connecting all kinds of music theory studies to “the ear”.

...the integration of different music theory disciplines.

N.B. In Swedish music education "Music Theory" is used as a comprehensive term for Harmony, Counterpoint, Aural Training, Orchestration, Form, Analysis, Arranging and in some cases also Composition.

CV:

I was educated at the Royal Academy of Music in Stockholm 1967 - 1975. Studies of Music Pedagogy, Counterpoint and Music Theory. My teachers in aural training was Lars Edlund and Per-Gunnar Alldahl. I have been a teacher of Music Theory in Göteborg since 1974, and I was promoted a professor in 2007.

In my work as a teacher I have, in various periods, had the possibility to teach in all the "sub-disciplines" of Music Theory, Harmony, Counterpoint, Aural training, Orchestration, Arranging, Composition.

1530-1600: Inger Elise Reitan: Boks eller bro? Hørelære som utdanningsfag og som redskap i profesjonell musikervirksomhet

Abstract:

Jeg vil presentere noen tanker rundt hørelærefaget og hvordan vi tenker dets rolle i forbindelse med utøving. Faget er et støttefag, en betegnelse som kan være nokså vag. Hva skal det støtte? Hvilken rolle spiller det i en utøvende musikers yrkesliv, hva er erfaringene fra studiet og hvordan er forbindelsen til profesjonell musikervirksomhet?

Det har de senere år vært økende interesse for å diskutere og studere disse forhold. Antologien etter GEFFF-konferansen: *Aural Perspectives on Musical Learning and Practice in Higher Music Education* (Reitan et.al. 2013) er ett eksempel på denne interessen for forholdet mellom faget og utøvende praksis.

I mitt innlegg vil jeg presentere noen erfaringer til profesjonelle orkestermusikere og om deres forhold til hørelærefaget i utdannelsen. Kanskje kan vi lære noe av dem?

Jeg håper vi kan få en fruktbar fagdiskusjon om sentrale spørsmål om vår oppgave og rolle i musikerutdannelsen, om faget som en boks - et lukket system, eller som en bro - med overføring til utøving og praktisk musikervirksomhet.

Nøkkelord: hørelæreferdigheter, gehørferdigheter, støttefag, overføringsverdi, tverrfaglighet

CV:

Utdannet cand. philol. fra hhv. universitetet i Bergen (fransk og kunsthistorie) og universitetet i Oslo (musikkvitenskap). Har i tillegg teoripedagogisk diplomeksamen i hørelære fra Norges musikkhøgskole. Arbeidet ved Norges musikkhøgskole siden 1973(!) og gått gradene fra timelærer til dosent. Aktiv som pianist og korarrangør. Skrevet lærebøker, forskningsrapporten *Gehørtrening i praksis* (2016), faglige artikler, presentert på fagkonferanser nasjonalt og internasjonalt og ledet forskningsgruppen GEFFF fra 2007 - 2013.

1600-1630: Ingunn Øye: Gehørtreningskunnskap i instrumentale øvingssituasjoner.

Abstract:

I min presentasjon vil jeg informere om et prosjekt utført av min kollega Aslaug Louise Slette og meg selv våren 2014. Vi er begge utdannet gehørpedagoger, og opptatt av at studentene vi underviser skal kunne ta gehørtreningskunnskap med seg inn i instrumentale øvingssituasjoner. For å kunne kjenne på eventuelle hindringer for denne overføringsprosessen, satte vi oss selv i studentens situasjon og øvde inn musikkstykker for ulike instrumentkombinasjoner (firhendig og tohendig klaver, klarinett og klaver, cello og klaver), samtidig som vi reflekterte over vår bruk av gehørtreningskunnskap i øvingen. Vårt forskningsdesign har vært aksjonsforskning, og vi har hatt ukentlige møter som har rommet spilling og diskusjoner, etterfulgt av skriftlige rapporter. Mellom disse møtene har vi øvd individuelt og skrevet logger som vi har sendt til hverandre.

Vi erfarte å bruke vår gehørtreningskunnskap annerledes enn vi hadde forutsett. Det mener vi henger sammen med ett av våre hovedfunn, nemlig at vi *ble* og *tenkte som* musikere når vi spilte, ikke som gehørpedagoger. Et annet hovedfunn var at når vi brukte gehørtreningskunnskap, brukte vi den i en annen form enn vi lærer bort i gehørtimene. Disse og andre funn har gitt oss et nytt syn på innholdet i gehørfaget.

CV:

Ingunn Fanavoll Øye er ansatt ved Norges musikkhøgskole som gehørpedagog. Hovedtyngden av undervisningsoppgavene er innenfor den obligatoriske gehørundervisningen i 1. og 2. år av bachelorstudiet, men hun underviser også i Kammermusikk valgemne, som del av et lærerteam med forskjellig faglig ståsted. Hennes forskning har dreid seg om sammenhengen mellom gehørtrening og utøving.

1630-1700: Hilde Blix: Lærebokstudie: en studie av måten lærebøker for nybegynnere på et instrument formidler gehørarbeid og tilegnelse av notekyndighet.

Målet med studien er å undersøke hvordan norske lærebøker for instrumentalundervisning underviser temaene gehør og notelesing. Studien fokuserer på bøker for nybegynnere på et musikkinstrument, og måten disse formidler undervisning og læring i gehør og noteskrift.

Lærebøker representerer et hyppig brukt læremiddel i kulturskolenes instrumentallopplæring, spesielt på begynnernivå, og er derfor i de fleste tilfeller med på å definere både musikalsk innhold og tilnæringsmåter til gehør og noter i kulturskolene. Lærebøker har i Norge stor innflytelse på måtene det undervises på, og i neste ledd dermed måten elevene lærer på. I studien analyseres 38 lærebøker for 17 forskjellige instrumenter, inkludert strykere, blåsere og piano.

CV:

Hilde Blix er tilsatt som dosent i hørelære ved Universitetet i Tromsø, musikkonservatoriet. Hun har hovedansvaret for masterutdanningen i hørelæredidaktikk ved UiT, og har hovedvekt på notelesekyndighet og gehørutvikling i sin forskningsvirksomhet. Hun avsluttet sin Ph.d. i 2012 med temaet: *Musikkliteracy. En studie av instrumentalelever ved en norsk kulturskole og deres tilegnelse av musikkliteracy i lys av sosiokognitive teorier om barns læring*. Har hovedfagseksamen i musikkvitenskap ved Universitetet i Trondheim (1991), Nordisk mellomfag ved Universitetet i Trondheim (1989) og tilsvarende en mastergrad i hørelære ved Høgskolen i Tromsø og Kongelige Danske Musikkonservatorium.

TORSDAG 29/5:

1000-1030: Mastergradsforum

Med bidrag fra Grete Vargeid og Bjarne Gustavsen.

Vargeid presenterer mastergradsoppgaven *Flerstemte prima vista oppgaver* (2014). Hun har laget følgende sammendrag:

Oppgaven er et pedagogisk utviklingsarbeid med tema flerstemte prima vista-øvelser. Den ene delen er et notemateriale, laget som et supplement til boka Hørelære. Med på notene av Niels Eskild Johansen (2006), og bygger på Johansens metodikk i melodilesing. Målgruppa er musikklinjeelever i videregående skole. Oppgavens hovedproblemstilling er: "Hva slags utforming er det hensiktsmessig at flerstemte prima vista-øvelser har når målet er fortrolighet med flerstemte musikalske forløp?" I den andre delen av oppgaven beskrives og begrunnes øvelsene, og både studier av tidligere utviklingsarbeid og tidligere forskning omkring notelesing er med på å belyse hovedproblemstillinga. Deltagende observasjon ble brukt når øvelsene ble prøvd ut på musikklinjeelever. Et annet forskningsspørsmål i oppgaven er om notematerialet kan være egnet for bruk i voksen-amatørkor. Dette undersøkes gjennom utprøving i et slikt kor, med påfølgende intervju av dirigenten. Oppgavens andre del tolker også empirien etter at notematerialet har blitt prøvd ut på musikklinjeelevne og i voksen-amatørkoret. Hovedresultatet i oppgaven er notematerialet, og utformingen av dette er den viktigste besvarelsen på hovedproblemstillinga.

Hele oppgaven kan leses på <http://hdl.handle.net/10037/6393>.

Gustavsen presenterer prosjektet: «Hva hørte du nå? En studie i hvordan elever ved en musikklinje lytter til og benytter seg av musikk.»

Gustavsen skriver følgende om prosjektet:

Jeg ønsker med dette prosjektet å undersøke hvordan elever ved en musikklinje lytter til og benytter seg av musikk. Hvorfor jeg har valgt akkurat denne målgruppen, er fordi det kan kjennes relevant i forhold til mitt virke som musikkpedagog på en musikklinje, og fordi det ikke finnes mye forskning på dette temaet basert på ungdommer i

videregående skole. Med smarttelefoner, strømmetjenester og bredbåndsdekning de fleste steder, har innspilt musikk muligheten til å være en integrert del av hverdagen for en musikkinteressert ungdom. Hvordan benytter de seg av disse mulighetene? Hva lytter de etter? Blir lytting redusert til å ha konstant bakgrunnslyd, eller benyttes musikken aktivt?

Noen stikkord: Persepsjon - Musikk og kontekst - Affordance/handlingsmuligheter - aktiv/passiv lytting - lytting og utøving.

1030-1100: Petter Stigar: Gehørtrening i musikkteoretisk perspektiv

Abstract:

Presentasjonens emne er Griegakademiets førsteårskurs i musikkteori. Kurset tar sikte på å bibringe studentene strukturell forståelse av funksjonsharmonisk musikk. Nærlesing av klassikerne Bach, Haydn, Mozart og Beethoven spiller en viktig rolle.

Strukturell forståelse kommer til uttrykk gjennom gjenkjennelse og bruk av musikalsk materiale, mønstre og modeller. Med gjenkjennelse menes identifikasjon av materiale, mønstre og modeller i *både* klingende og notert form.

Forholdet mellom strukturell forståelse og interpretasjonsforståelse er et fundamentalt anliggende for musikkteoretikere som underviser blivende utøvere. Dette forholdet lar seg neppe bestemme på en enkel måte. Man må ta hensyn til utøverens musikalsk-kulturelle forankring, og hans - eller hennes - interesseområder og evnemessige grunnlag. Det kan være utfordrende å finne den rette balanse mellom en fagsentrert og en studentsentrert tilnærming.

Presentasjonen vil antyde at utfordringen kan møtes ved en metode som tar sikte på å styrke utøverens hukommelse, i håp om at interpretasjonsforståelse og strukturell forståelse kan forenes i innlærings- og erindringsarbeid.

CV:

Petter Stigar (f. 1961), tidligere preses i Norsk musikkforskerlag og redaktør av *Studia Musicologica Norvegica* er professor i musikkteori ved Griegakademiet/Universitetet i Bergen. Han har utgitt bøker om harmonilære (*Elementær harmonilære*, Fagbokforlaget 2004), gehørtrening (*Lær å lytte*, Fagbokforlaget 2007) og musikalsk analyse (*Musikalsk analyse - en innføring*, Unipub 2011). Han forsvarte avhandlingen *Trond Kvernos Matteuspasjon - en semiologisk studie* for graden dr. philos. i 2002. Øvrige publikasjoner omfatter "Trond Kvernos Matteuspasjon - en mytes musikalske fortolkning" i *La livets kilde rinne - Festskrift til Ove Kristian Sundberg* (Norsk Musikforlag 2007) og "Den skapende hukommelse: Trond Kvernos Matteuspasjon som levende historie", *Studia Musicologica Norvegica*, Vol. XXXVII. Førsteutkastet til nok en lærebok, *Elementær musikkteori*, stilles til disposisjon for hørelæretreffets deltagere (se pdf-fil på utdelt minnepinne. Utkastet kan også nedlastes via en lenke sendt til deltagerne pr. mail.)

1100-1130: Victoria Jakhelln: Veien til opptaksprøven

Når en ung musiker søker til høyere musikkutdanning er det tydelige krav til hva som må til for å få studieplass. Det er hard konkurranse i prøvespillet på hovedinstrumentet og det kreves et godt utviklet gehør og solide teorikunnskaper. I Norge har vi felles opptaksprøver i gehør og musikkteori som brukes ved mange av landets musikkutdanningsinstitusjoner. På de ulike institusjonenes nettsider finnes informasjon om hva disse prøvene inneholder, noe som gir en idé om nivå og hvilke kunnskaper og ferdigheter som forventes av søkeren.

Men hvordan kommer hun eller han dit?

Gjennom undervisningserfaring fra Sverige, Australia og Norge har jeg blitt oppmerksom på ulike læresystemer som brukes – noen mer formaliserte og noen mer uformelle. Det er også tydelig at søkere til høyere musikkutdanning har mange forskjellige bakgrunner. Dette har gjort meg nysgjerrig på hva slags opplæring vi gir i gehør og musikkteori her i Norge. Hvordan samsvarer den opplæringen som gis med de krav som stilles når man søker til høyere musikkutdanning? Hvordan lærer man det man trenger å kunne i gehør og musikkteori for å klare opptaksprøvene?

CV:

Victoria Jakhelln er universitetslektor i gehørtrening ved Norges musikkhøgskole, hvor hun har vært ansatt siden 1999. Før det jobbet hun fem år ved Canberra School of Music, Australian National University, hvor hun underviste i gehørtrening, kontrapunkt og kordirigering. Hun har sin utdanning fra Barratt Due musikkinstitut, Norges musikkhøgskole, og Kungliga Musikhögskolan i Stockholm.

Jakhelln er en aktiv musiker – både som pianist, sanger og dirigent, og komponerer musikk bl.a. for kor. Hun gir jevnlig kurs og seminarer med fokus på gehørtrening for korsangere og musikere, og har sin erfaring fra Norge, Sverige og Australia. Hun er medforfatter av boken *Øre for musikk – om å undervise i hørelære*.

OPPDATERT 27/05/15

NASJONALT HØRELÆRETREFF, BERGEN, 28-29/5 2015

DELTAGERLISTE

1	Bakke, Reidar	reidar.bakke@ntnu.no
2	Berg, Espen	espen.berg@ntnu.no
3	Bergby, Anne K	Anne.K.Bergby@nmh.no
4	Blix, Hilde	hilde.blix@uit.no
5	Gustavsen, Bjarne	bjarne.gustavsen@gmail.com
6	Hallberg, Dag	dag.hallberg@hsm.gu.se
7	Holter, Stig	Stig.Holter@grieg.uib.no
8	Husby, Marianne	marianne.husby@student.nmh.no
9	Jakhelln, Viktoria	Victoria.C.Jakhelln@nmh.no
10	Johansen, Niels E	niels.johansen@uit.no
11	Kalvenes, Tord	tordkalvenes@gmail.com
12	Kobb, Christina	Christina@bdm.mo
13	Langfeldt, Ville H	ville_langfeldt@hotmail.com
14	Leigh, John	John.Leigh@hfmdd.de
15	Lundin, Bengt	bengt.lundin@hsm.gu.se
16	Mickelsson, Odd E	oe@mickelsson.no
17	Mickelsson, Sigurd	sigurd.mickelsson@student.nmh.no
18	Olsen, Grethe Marit	grethemarit2010@gmail.com
19	Overøye, Johan	odd.johan.overoye@ntnu.no
20	Reitan, Inger E	Inger.E.Reitan@nmh.no
21	Shetelig, Gro	gro.shetelig@nmh.no

22	Skogly, Mari	mari.skogly@westerdals.no
23	Soli, Mats-André	soli1621@gmail.com
24	Stigar, Petter	petter.stigar@grieg.uib.no
25	Titt, Rigmor	rigmor.titt@hib.no
26	Tollefsen, Maria	maria.m.tollefsen@uit.no
27	Vargeid, Grete	gvargeid@hotmail.com
28	Watne, Åshild	ashild.watne@imv.uio.no
29	Øye, Ingunn	Ingunn.F.Oye@nmh.no
30	Åsen, Dina Maria	dinamaria.aasen@gmail.com

Middagen holdes på Bryggeloftet (Bryggen 11), 2. etasje:

